

Говор предсједавајућег Сталне делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе Бакира Изетбеговића на редовном засједању ПС Савјета Европе у оквиру теме "Рјешавање имовинских питања избјеглица и расељених лица"

Стразбур, 28. јануар 2010.

"Цијењени Предсједниче, драге колеге

Захваљујем се репортеру на заиста сваобухватном извјештају.

Моја земља, Босна и Херцеговина нажалост има огромно искуство са проблемом избјеглица и рјешавањем питања повратка њихове имовине. Повратак имовине, барем оне која није уништена, је у великој мјери ријешено, и то је омогућило значајан повратак људи. Али није омогућило и масовне тзв. мањинске повратке, а тиме и реинтеграцију мултиетничне, национално измијешане заједнице каква је некад била. За нормалан живот повратника није довољна кућа или стан, потребна је прије свега сигурност, затим запослење, школски програм који не ствара осјећај грађанина другог реда код повратничке дјеце.

У члану 4. драфт резолуције нуде се три прихватљиве солуције за реституцију протјераних особа – повратак на предратну адресу уз осигурање сигурности и достојанства, локалну интеграцију у мјесту у ком се особа тренутно налази, и пресељење унутар или ван граница земље. Мислим да је на тлу Европе потребно учинити посебне напоре да би се постигла прва солуција – сигуран и достојанствен повратак на предратну адресу. Масиван повратак људи у домове из којих су истјерани би обесхрабрио неке будуће планове о насилном премјештању народа и промјенама границе. Таква порука је вриједна труда.

У том смислу неопходно је вратити и сву имовину вјерских заједница, те поново изградити најмаркантније објекте који имају посебан психолшки и симболички значај за очување идентитета и културног наслеђа сваке поједине заједнице. Дизање из мртвих чувеног моста у Мостару је била најбоља порука и повратницима и рушиоцима. Мостару је потребна и обнова маркантне

православне цркве како би Срби осјетили да је Мостар поново и њихов град. Слично је са Бошњацима Бања Луке и Фоче који чекају на повратак прелијепих џамија Ферхадије и Алаца. Ове џамије нису само дио босанске културне баштине, оне су биле објекти од посебног значаја за свјетску баштину под заштитом УНЕСЦО-а.

Интеграција избјеглица у земљама које су им дале азил, повратак имовине коју ће затим продати испод цијене, некакве компензације... То јесу каква-таква рјешења, али то нису рјешења за Европу XXI вијека. Али повратак већине људи на њихове предратне адресе, обнова већине битних зграда које су својеврсни анкери за идентитет људи, то јесу. То је лекција за сигурнију будућност. Сваки напор, потрошено вријеме и новац у ту сврху ће се исплатити свима". (крај)